
JEST DECYZJA KOMISJI EUROPEJSKIEJ - RPO MAZOWSZA PRZYJĘTE!

Najbliższe lata to również dobry czas dla rozwoju ekonomii społecznej, bo duża część dotacji przeznaczona jest na walkę z ubóstwem i zmniejszenie bezrobocia. Nabory konkursowe Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych planuje ogłosić już w drugim kwartale 2015 r. Dziś, podczas obrad Sejmiku województwa mazowieckiego, odbyła się konferencja prasowa poświęcona RPO WM 2014-2020. W wydarzeniu udział wzięli Mariusz Frankowski Dyrektor Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych.

- Potwierdzenie z Komisji Europejskiej, że mazowieckie RPO zostało zaakceptowane, to dla zarządu województwa kolejny etap prac nad uszczegółowieniem i uchwaleniem programu oraz szybkie otwarcie do środków europejskich, których kwota wynosi prawie 9 mld zł - rozpoczął konferencję Marszałek **Adam Struzik**. - Mazowsze ma inną konstrukcję wewnętrzną w porównaniu z innymi województwami, pozycja regionu przejściowego dała nam większą pulę unijnych pieniędzy. Warto też podkreślić, że to kolejna szansa wzmocnienia naszego regionu, gdyż Mazowsze wytwarza 22% całego PKB - kontynuował Marszałek.

Od lewej: Agnieszka Rypińska (Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego), Adam Struzik (Marszałek Województwa Mazowieckiego), Wiesław Raboszuk (Członek Zarządu Województwa Mazowieckiego).

- Za nami ogromna praca ale i nowe wyzwania, gdyż zarząd województwa przejmuje rolę instytucji zarządzającej oraz certyfikującej w nowej perspektywie - dodał Członek Zarządu **Wiesław Raboszuk**.

- Cały proces negocjacyjny trwał ok. 2 lat i nie były to łatwe rozmowy, 60% środków zostanie przeznaczonych na przedsiębiorczość, innowacje, działalność B+R oraz gospodarkę niskoemisyjną - kontynuowała Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego **Agnieszka Rypińska**.

- Przed Mazowiecką Jednostką Wdrażania Programów Unijnych kontynuacja działań w zakresie informacji i promocji środków europejskich. Wszystkich zainteresowanych aplikowaniem zapraszamy do punktów informacyjnych w Warszawie, Siedlcach, Radomiu, Ostrołęce, Płocku i Ciechanowie.

Będziemy szkolić i informować w zakresie konkretnych rozwiązań – mówił Dyrektor MJWPU **Mariusz Frankowski**. – Wraz z nowymi naborami, pojawią się udogodnienia, chcemy aby składanie wniosków o dofinansowanie odbywało się całkowicie w formie elektronicznej, ocena formalna przeprowadzana będzie w systemie elektronicznym, a część zadań związanych z oceną merytoryczną będzie w gestii nie tylko ekspertów ale również pracowników.

Od lewej: Wiesław Raboszuk (Członek Zarządu Województwa Mazowieckiego), Mariusz Frankowski (Dyrektor Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych)

- Nie od dziś wiadomo, że inwestycja w człowieka to najlepsza inwestycja, jaka może być. To zainwestowanie w lepsze jutro, dlatego też pozyskanie funduszy zewnętrznych daje często jedyną szansę na poprawę jakości życia, poprzez podniesienie rozwojowych możliwości. Dla Mazowsza nadszedł czas na kolejne wyzwania z nową pulą środków unijnych. W perspektywie 2014-2020 dotychczasowy program regionalny PO KL zmieni nazwę na **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)**. Szczególnym wsparciem dofinansowania zostaną objęte **projekty edukacyjne**. Będziemy inwestować m.in. w podwyższanie poziomu kompetencji społeczeństwa, począwszy od przedszkolaków po osoby starsze, by zwiększyć ich atrakcyjność na rynku pracy, będziemy także podnosić szanse na dostępność do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej – podkreśliła zastępca Dyrektora Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych ds. PO KL **Elżbieta Szymanik**.

- Mazowsze dostało kolejną szansę, aby unijne środki inwestować mądrze i aby rozwój naszego regionu przebiegał w sposób zrównoważony. Wyzwanie to podjęliśmy już w minionej perspektywie, a teraz przyszedł czas na kontynuację zadań w nowej agendzie 2014-2020. Z dużym akcentem stawiamy na inwestycje dotyczące badań naukowych, ochrony środowiska i przedsiębiorczości – podkreślił zastępca Dyrektora MJWPU ds. RPO WM **Grzegorz Świętorecki**.

Województwo mazowieckie zostało jako jedyne w Polsce uznane za region lepiej rozwinięty. To przełożyło się nie tyle na główne cele, jakie Mazowsze ma realizować przy udziale środków unijnych, co na wysokość kwot na nie przeznaczonych.

*- Rozwojowy, proekologiczny i prospołeczny - tak w skrócie najnowszy Regionalny Program Operacyjny dla Mazowsza określa marszałek **Adam Struzik**. - Oczywiście region musi dbać o swój rozwój, ale musi się to odbywać w trosce o naturalne bogactwo Mazowsza i jednocześnie z uwzględnieniem realnych problemów mieszkańców województwa. Czyli nadal stawiamy na rozwój zrównoważony. Chcemy jak najwięcej wydobyć z potencjału naukowego regionu. Z drugiej strony pamiętamy o ważnej roli małych i średnich przedsiębiorstw - również w tworzeniu nowych miejsc pracy. I gdy mówimy np. o sile sadownictwa z naszego regionu, gdy zachwalamy piękne tereny, w których można wypocząć, to z tyłu głowy cały czas mamy troskę o to, by Mazowsze było jak najczystsze, by nie traciło również tego potencjału, który pozwala rozwijać się np. rolnictwu czy turystyce.*

Regionalny program na najbliższe lata to **2 mld euro** na tzw. projekty twarde i miękkie (to, co kiedyś można było realizować w ramach RPO i POKL). Tym razem dotacje będą mogły pokryć **maksymalnie 80 proc. kosztów** inwestycji (dotychczas było to maks. 85 proc.).

Nowością jest też wprowadzony przez Komisję Europejską **ZIT**, czyli mechanizm Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Stworzony został dla Warszawy i obszaru funkcjonalnego wokół. Na wspólne projekty (głównie zwiększające dostępność usług publicznych, zacieśniające powiązania gospodarcze oraz poprawiające jakość przestrzeni) realizowane w ramach ZIT przeznaczonych jest 165 mln euro. Zarząd województwa stworzył także narzędzia dla innych części Mazowsza (**RIT**). Ideą było zainspirowanie samorządów lokalnych do wspólnej realizacji inwestycji, które w całości będą np. spójnym systemowo projektem transportowym.

Za zarządzanie regionalnym programem odpowiedzialny będzie zarząd województwa mazowieckiego (IZ - instytucja zarządzająca). Zarząd będzie również instytucją certyfikującą wydatki ponoszone w ramach funduszy europejskich. Wdrażanie programu zostanie powierzone Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych, Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy, a także Porozumieniu gmin Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020.

Wszystkim, którzy będą chcieli ubiegać się o unijne dofinansowanie, pomagać będą pracownicy **sieci specjalnie stworzonych do tego punktów informacyjnych** w ramach Mazowieckiej Jednostki

---

Wdrażania Programów Unijnych. **Klienci punktów będą mogli liczyć na diagnozę swojego pomysłu - informację o tym, w ramach którego priorytetu i działania można ubiegać się o wsparcie.** Poznają również kryteria i procedury przyznawania dotacji, a przede wszystkim poznają „krok po kroku” sposób ubiegania się o dofinansowanie. Będą mogli też liczyć na pomoc ze strony pracowników punktu przy problemach pojawiających się w trakcie realizacji projektów, np. zasady konkurencyjności przy ponoszeniu wydatków, zasady dokumentowania realizowanych przedsięwzięć. Pierwsze nabory konkursowe **Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych** planuje ogłosić w drugim kwartale 2015 r.

EFRR + EFS = dwa w jednym

Przez ostatnie lata mieszkańcy Mazowsza przyzwyczaili się do dwóch programów unijnych na poziomie regionu. Sięgali po środki unijne z RPO (pochodzące z funduszu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) na tzw. projekty twarde, czyli np. różnego typu inwestycje w infrastrukturę czy aparaturę. Równolegle mogli korzystać z dotacji w ramach POKL (pieniądze z Europejskiego Funduszu Społecznego) na tzw. projekty miękkie, czyli wszelkiego typu szkolenia, warsztaty, programy edukacyjne lub wsparcie przy zakładaniu własnej firmy. Teraz nowe RPO oparte jest na dwóch unijnych funduszach – EFRR i EFS.

– Połączenie tych środków w jednym programie świetnie oddaje charakter nowego RPO. To ma być kompleksowe podejście do korzystania ze środków unijnych – wyjaśnia marszałek. – Jeśli jakiś projekt zakłada rewitalizację przestrzeni, to nie ma to być jedynie jej modernizacja, a pełne, również społeczne i funkcjonalne przeobrażenie tego miejsca. Warto więc w takim przypadku uzupełnić projekt przebudowy o projekt dotyczący tzw. działań miękkich w zakresie nowego charakteru tego miejsca – dodaje Struzik. – To samo można powiedzieć o projektach dotyczących np. tworzenia żłobków – przebudowany (ze środków EFRR) obiekt otrzymuje nowe przeznaczenie i zostanie w nim uruchomiony (ze środków EFS) żłobek.

232 mln euro na drogi [1]

Główne cele stawiane przez UE przed wszystkimi regionami dotyczą rozwoju gospodarki w oparciu o wyniki badań naukowych, wzrostu znaczenia MŚP i wdrażania gospodarki niskoemisyjnej. Jednocześnie każdy region wyznacza najistotniejsze dla swojego rozwoju działania – zwłaszcza na terenie tzw. obszarów strategicznej interwencji (OSI). W przypadku Mazowsza dużego wsparcia nadal wymaga system transportowy.

Z poziomu programów regionalnych na wsparcie mogą liczyć przede wszystkim drogi, które zwiększą dostęp do transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) – drogi wojewódzkie, a także niektóre drogi lokalne. Na **infrastrukturę drogową** w nowym RPO przeznaczonych jest **232 mln euro**. *– Gdy aktualizowaliśmy strategię rozwoju Mazowsza, badania pokazały, co w poszczególnych częściach regionu wymaga szczególnego wsparcia. Tworząc program regionalny na najbliższe lata, postanowiliśmy wprowadzić nowy mechanizm regionalne inwestycje terytorialne (RIT). Miał to być zestaw najpotrzebniejszych inwestycji w subregionach, który mógłby być realizowany przez samorządy, ale w partnerstwie, nie w pojedynkę – tłumaczy członek zarządu województwa Wiesław Raboszuk. – Samorządy większości subregionów wskazywały jako problematyczny brak odpowiedniej infrastruktury drogowej na swoim terenie, co tylko potwierdzało nasze wcześniejsze analizy. Po środki na rozwój tego typu systemu transportowego będzie można ubiegać się – jak w większości dotacji – w ramach konkursów, ale już wiadomo, że 15 proc. alokacji przeznaczonej na drogi dotyczyć może projektów z zakresu dróg powiatowych i gminnych z terenów objętych planami inwestycyjnymi dla subregionów objętych OSI problemowymi, na których będą realizowane RIT-y.*

---

135 mln euro na kolej

Poza tym w programie zabezpieczono **135 mln euro** na rozwój **infrastruktury kolejowej**. Samorządy lokalne z Mazowsza zgłaszały potrzebę stworzenia linii kolejowych, umożliwiających ich mieszkańcom lepsze skomunikowanie z większymi miastami, głównie ze stolicą. Dotacje obejmą również modernizację linii kolejowych – zwłaszcza w przypadkach, gdy jest to jedyny sposób na przywrócenie transportu szynowego w tym miejscu oraz zakupy nowoczesnego taboru dla Kolei Mazowieckich.

324 mln euro na przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną

Do 2020 r. kraje UE zobowiązane są zmniejszyć o 20 proc. emisję gazów cieplarnianych i o 20 proc. zwiększyć efektywność energetyczną, jednocześnie generując co najmniej 20 proc. zużywanej energii z odnawialnych źródeł. Dlatego ponad **324 mln euro** przeznaczonych będzie w nowym RPO WM 2014-2020 na działania wspierające **przejęcie na gospodarkę niskoemisyjną**.

Dotacje unijne wesprą nie tylko budowę i przebudowę samej infrastruktury odnawialnych źródeł energii (OZE). Samorządy, przedsiębiorstwa, uczelnie, placówki ochrony zdrowia, instytucje kultury, ale też np. spółdzielnie mieszkaniowe czy wspólnoty będą mogły korzystać ze środków przeznaczonych na termomodernizację budynków. Chodzi o zmniejszenie zużycia energii przez bardziej efektywne jej wykorzystanie, w tym również z zastosowaniem OZE.

Poza tym z myślą o środowisku dofinansowywane będą projekty związane z taką modernizacją infrastruktury, która pozwoli zmniejszyć emisję zanieczyszczeń powietrza w tym pyłów i gazów cieplarnianych. Będą to projekty dotyczące poprawy efektywności wytwarzania i dystrybucji ciepła oraz rozwoju tzw. zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej w regionie (np. zakup autobusów niskoemisyjnych, budowę P+J, ścieżek rowerowych, które pozwolą korzystać z innych sposobów przemieszczania się niż tylko samochód).

Ponad 24 mln euro na gospodarkę odpadami komunalnymi

W nowym RPO WM znajdują się również środki na gospodarkę odpadami (24,50 mln euro). Potrzebna jest budowa, rozbudowa i modernizacja istniejących regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) na Mazowszu, a także punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Dotacje te są niezwykle ważne w kontekście wprowadzonej w ostatnich latach reformy. Będą mogły po nie sięgać zarówno samorządy lokalne, jak i firmy wykonujące takie usługi.

Ze względu na widoczne zmiany klimatu wsparciem objęte będą też inwestycje, które pozwolą stworzyć system wczesnego ostrzegania przed katastrofami (np. powodzią). Dotacje obejmą także rozwój systemów małej retencji czy wzmocnienie potencjału ochotniczych straży pożarnych. Poza tym przewidziane są środki na projekty związane z ochroną przyrody – np. ochroną siedlisk roślin i zwierząt.

„Lepiej rozwinięty” to nie koniec rozwoju

Status Mazowsza wynika m.in. z wysokiego PKB wytwarzanego w regionie. Realia są co prawda takie,

---

że mieszkańcy np. wschodniej czy południowej części województwa mają poczucie, że poziom życia w województwie mazowieckim nie różni się od poziomu życia w sąsiednich regionach – oficjalnie biedniejszych województwach. Mimo to statystyka jest nieubłagana. UE oczekuje, że duży nacisk zostanie położony na dalszy rozwój gospodarki regionu. Co można zrobić więcej? – *Z jednej strony nie możemy blokować potencjału Mazowsza. Będziemy więc inwestować w wykorzystanie badań naukowych w biznesie – tłumaczy Marszałek Struzik. – Z drugiej strony mamy świadomość tego, że do prawidłowego rozwoju regionu potrzebne jest nadal wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw. I tu pomocne będą zarówno pieniądze na infrastrukturę niewielkich firm, ale też środki na różnego typu szkolenia, które m.in. pozwolą tym firmom zatrudniać odpowiednio wykwalifikowane osoby.*

278 mln euro na badania i rozwój (B+R)

Na **badania i rozwój (B+R)** przeznaczonych jest **278 mln euro**. Z tych pieniędzy będą mogli skorzystać instytucje oraz konsorcja naukowe, ale też przedsiębiorstwa. Wsparcie otrzymają projekty, których efekty będą nie tylko ożywcze w danej dziedzinie, ale które da się potem powszechnie zastosować. – *Nie da się mówić o innowacyjności, bez stworzenia dogodnych warunków do rozwoju nowych koncepcji – dodaje Mariusz Frankowski dyrektor Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych. – Jednocześnie muszą być to badania, które zainspirują gospodarkę naszego regionu. Musi się to więc odbywać w pewnych ramach. A takim wyznacznikiem będzie m.in. zgodność projektów z inteligentnymi specjalizacjami regionalnymi.*

213 mln euro na rozwój przedsiębiorczości

Poza tym środki unijne przeznaczone będą w dużej mierze na **wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw** (ponad **213 mln euro**). Te dotacje pozwolą tworzyć nowe firmy, wzmocnić tzw. start-upy – ze szczególnym uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości. To również środki, które samorządy będą mogły wykorzystać do odpowiedniego przygotowania terenów inwestycyjnych, będących magnesem dla firm. Poza tym MŚP, ale też organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu czy samorządy będą miały okazję na opracowywanie nowych modeli biznesowych. Chodzi z jednej strony o zwiększenie zastosowania innowacyjności – nawet w najmniejszych firmach, a z drugiej – o międzynarodową promocję gospodarczą przedsiębiorstw i równoległe czerpanie ze światowych przykładów.

450 mln euro na walkę z bezrobociem, wspieranie włączenia społecznego i aktywizacji zawodowej osób wykluczonych i edukację

Ponad 450 mln euro z EFS zostało rozdysponowanych na działania, które pozwolą promować trwałe zatrudnienie (137,9 mln euro), edukować się – niezależnie od wieku (161,9 mln euro), ale też wspierać walkę z ubóstwem, wykluczeniem społecznym i wszelką dyskryminacją, w tym wspierać rozwój ekonomii społecznej (172,4 mln euro).

Dostęp do zatrudnienia wymaga nie tylko tworzenia nowych miejsc pracy, ale też stwarzania warunków do powrotu do pracy tym, którzy już wcześniej to zatrudnienie mieli. Przy udziale środków unijnych organizowane będą szkolenia, płatne staże, ale też różne działania wspierające zakładanie własnej działalności. Coraz więcej osób jest wykluczonych z rynku pracy, bo nie mają możliwości zapewnienia opieki swojemu małemu dziecku. Niezwykle pomocne będą więc dofinansowania do

---

tworzenia np. przez gminy żłobków lub klubów dziecięcych, które pozwalałyby rodzicom i opiekunom dzieci poniżej 3. roku życia na szybszy powrót do pracy. Będzie można również otrzymać wsparcie na zatrudnienie opiekuna dziennego lub niani.

Duże środki skierowane na włączenie społeczne osób wykluczonych mają wyrównać ich szanse nie tylko w zatrudnieniu, ale też w edukacji czy opiece zdrowotnej. Dofinansowanie może dotyczyć m.in. działań służących wykrywaniu wad rozwojowych u dzieci i młodzieży oraz ich rehabilitacji, programów profilaktyki chorób cywilizacyjnych – np. cukrzycy, a także zaburzeń psychicznych.

108 mln euro na ochronę zdrowia (55 mln z EFRR i 53 mln z EFS)

Najważniejsze działania w ochronie zdrowia (z wykorzystaniem środków unijnych) określone zostały w dokumencie *Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020*. Są to ramy działań dla całego kraju. Schorzenia, które na Mazowszu są główną przyczyną niezdolności do pracy i umieralności, to zaburzenia i choroby psychiczne, choroby układu kostno-stawowo-mięśniowego, a także układu krążenia, oddechowego i nowotwory. Na usprawnienia placówek zajmujących się tymi chorobami przeznaczonych jest **55 mln euro**.

Szczególnie wysoka w skali kraju jest zachorowalność na zaburzenia psychiczne. Nie idzie to w parze z infrastrukturą służącą leczeniu, dlatego w dużej mierze placówki opieki psychiatrycznej będą mogły skorzystać z dotacji unijnych – m.in. na budowę nowego szpitala „Drewnica” w Ząbkach [2].

Poza tym planowane jest skorzystanie ze środków unijnych przy tworzeniu Centrum Onkologii w Siedlcach (jako części szpitala wojewódzkiego). Na dofinansowanie mogą liczyć inwestycje usprawniające różne placówki ochrony zdrowia – mono- i wielospecjalistyczne. Jako obszar wymagający szczególnego wsparcia w tym zakresie został wskazany subregion radomski. Dotacje będą obejmować zakup nowoczesnej aparatury medycznej, przebudowy i adaptacje pomieszczeń, tworzenie pracowni diagnostycznych. Oczywiście projekty będą musiały być zgodne z planem działań w sektorze zdrowia, a przede wszystkim będą musiały wynikać z mapy potrzeb zdrowotnych. Co ważne – nie będą kwalifikowane inwestycje dostosowujące infrastrukturę placówek do ochrony zdrowia do obowiązujących przepisów. Wyjątkiem będzie sytuacja, gdy takie działania poprawią efektywność (również kosztową) placówki i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej.

35,7 mln euro na inwestycje w kulturę

Mazowsza może poszczycić się zróżnicowanym dziedzictwem kulturowym. Obfituje w miejsca warte odwiedzenia. Niestety, stan wielu zabytków jest zły. Stąd potrzeba wydzielenia pieniędzy na ochronę tych obiektów. Wspierane będą takie adaptacje i modernizacje, które będą połączeniem ochrony dziedzictwa z innowacyjnym pomysłem na jego wykorzystanie, w tym również projekty poprawiające funkcjonowanie i efektywne wykorzystanie potencjału instytucji kultury. Co ważne – nie będzie dofinansowań na organizację imprez typu wystawy, festiwale. Nie ma też wsparcia na tworzenie nowej infrastruktury (budowy obiektów). Kolejnym obwarowaniem jest maksymalna całkowita wartość pojedynczego projektu – nie może ona wynieść więcej niż 5 mln euro.

153 mln euro na e-Rozwój

W nowym programie regionalnym ponad **153 mln euro** przeznaczonych zostało na zwiększenie zastosowań technologii informatycznych w różnego typu instytucjach. To środki, dzięki którym nowy

sposób działania zyskają zarówno placówki ochrony zdrowia, administracja – rządowa i samorządowa, uczelnie wyższe, muzea, teatry, organizacje pozarządowe, a także kościoły i związki wyznaniowe. To dotacje przeznaczone zwłaszcza na kompleksową informatyzację instytucji.

Osie Priorytetowe RPO WM 2014-2020	Obszary wsparcia
Oś Priorytetowa I: Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce	Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw
Oś Priorytetowa II: Wzrost e-potencjału Mazowsza	Zwiększone wykorzystanie e-usług publicznych
Oś Priorytetowa III: Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości	Ulepszone warunki do rozwoju MŚP Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP
Oś Priorytetowa IV: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	Zwiększony udział odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym Lepsza jakość powietrza
Oś Priorytetowa V: Gospodarka przyjazna środowisku	Efektywniejsze zapobieganie katastrofom naturalnym, w tym powodziom i minimalizowanie ich skutków. Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów na Mazowszu Zwiększona dostępność oraz rozwój zasobów kulturowych regionu planowane Wzmocniona ochrona bioróżnorodności w regionie
Oś Priorytetowa VI: Jakość życia	Zwiększona jakość efektywnie świadczonych usług zdrowotnych o wysokim standardzie Ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych
Oś Priorytetowa VII: Rozwój regionalnego systemu transportowego	Poprawa spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej Zwiększenie udziału transportu szynowego w przewozie osób oraz poprawa jakości świadczonych usług w regionalnym transporcie kolejowym
Oś Priorytetowa VIII: Rozwój rynku pracy	Wzrost zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy Powrót do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3
Oś Priorytetowa IX: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	Zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa

---

Oś Priorytetowa X: Edukacja dla rozwoju regionu

Zwiększenie dostępu do usług społecznych (...),
zwiększenie dostępności usług opieki zdrowotnej
Zwiększenie zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej i zakresu realizowanych przez nie działań

Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych,
wzrost dostępności do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej

Wsparcie osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie przez nabywanie i/lub podwyższanie kompetencji

Zwiększenie zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek oświatowych kształcenia zawodowego, zwiększenie szans osób dorosłych na rynku pracy

---

1] Zgodnie z systemem koordynacji dla obszaru zdrowia określonym w Umowie Partnerstwa i *Policy Paper*, projekt wymaga akceptacji przez Komitet Sterujący ds. Zdrowia, a warunkiem jego dofinansowania jest zgodność z mapą potrzeb zdrowotnych.

2] Podane kwoty to minimum przeznaczone na dany obszar tematyczny. W przypadku dróg – poza ich budową, będzie można również uzyskać dofinansowanie np. na energooszczędne oświetlenie w ramach działań dotyczących niskoemisyjnej gospodarki. Podobnie będzie z termomodernizacją budynków – np. instytucji kultury, placówek ochrony zdrowia itp.

Rzecznik Prasowy
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa
tel.: +48 22 59 07 602, 510 591 974
fax: +48 22 59 07 644
rzecznik@mazovia.pl

Edyta Al-Tawil
Agnieszka Pazio
Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych
e-mail: media@mazowia.eu

